

Başyazı**Başyazı**

İlgi ATAY KAYA*

Mimarlık ve şehircilik disiplinleri, bir yandan mevcut mekansal dokuların korunma ve sürdürülebilirliğinin sağlanması çabası içindeyken, diğer yandan hızla gelişen teknolojilerin sunduğu olanaklarla kendini yenileme ve dönüştürme gayretindedir. Bu çift yönlü ilerleyiş, mimarlık ve planlama tartışmalarında ve araştırmalarında sıkça yer almaktadır. Özellikle son yıllarda öne çıkan sanal ve artırılmış gerçeklik gibi dijital teknolojiler, tasarım pratiklerinden kentsel belleğin korunmasına kadar pek çok alanda yeni ufuklar açmaktadır.

Dergimizin bu sayısı da söz konusu dönüşüme kayıtsız kalmadan, hem teknolojik yenilikleri hem de toplumsal ve çevresel duyarlılıkları odağına alan güncel konuları ele alıyor. Toplumun yapısal öğeleri, doğal çevrenin korunması ve yapılaşmış çevrenin geleneksel izlerinin sürdürülmesi gibi zamansız temalar da bu sayının içeriğinde önemli bir yer tutuyor.

Yeni sayımız mimarlık ve şehir planlama alanlarına katkı sunan beş makale ile okurlarla buluşuyor. İlk makalede Sadık Akşar, Murat Taş ve Nilüfer Taş "Sürdürülebilir Konut Üretiminde Sertifika Sistemlerinin Rolü: LEED ve GSB ile Hep İstanbul Projesi Üzerine Bir Analiz" başlığıyla, çevre dostu mimari uygulamalarda sertifika sistemlerinin işlevini ve sürdürülebilir yapı üretimindeki etkilerini tartışıyorlar. İkinci makale, Naciye Esen Özay ve Sadık Tumay'ın "Artırılmış Gerçeklik ile Arap Hanı'nın Kayıp Belleğinin Keşfi" adlı çalışmasıdır. Yazarlar, İzmir'de yürüttükleri araştırmalarında eski fotoğrafları artırılmış gerçeklik teknolojisi ile canlandırarak kentsel hafızanın mekansal boyutuna dair yenilikçi bir model önerisi sunuyorlar. Üçüncü makale Ayten Sümeyra Ünsaçar ve Özlem Demirkan tarafından kaleme alınan "Sanal Mekân Kavramlarının ve Mimarlıkta Çağdaş Teknoloji Uygulamalarının Bibliyometrik Analizi" çalışması olup, sanal gerçeklik, siber mekan, blockchain, NFT ve metaverse gibi kavramları mimarlık mesleği ile ilişkisi üzerinden inceliyorlar. Dördüncü makale olan "Çocuk Dostu Kent Parametrelerinin Uluslararası ve Ulusal Eylem Planları Üzerinden Tematik İçerik Analizi ile Belirlenmesi" adlı çalışmada Nurdan Çağla Çamaş ve Gözde Ekşioğlu Çetintahra, ulusal ve uluslararası içerikte geniş bir tarama yaparak çocuk dostu eylem planlarının hazırlanmasında yararlanılabilecek bir parametre havuzu oluşturuyorlar. Son olarak "Mardin'deki Geleneksel Taş Yapılarda Taşıyıcı Sistem Hasarlarının Gözlemsel Tespitine Yönelik Bir Değerlendirme: Milli Yerleşkesi Örneği" adı makalede Nursen Işık ve Muhammed Çuha, hem çalışma kapsamında inceledikleri yapının hem de benzer geleneksel taş yapıların sürdürülebilir restorasyonu ve korunmasına yönelik öneriler geliştiriyorlar.

Kısacası bu sayımız, konut üretiminden dijital teknolojilere, kentsel belleğin korunmasından çocuk dostu şehirleşmeye ve geleneksel yapıların yaşatılmasına kadar geniş bir kapsamdaki konulara ilgi duyan tüm okuyucularımıza yönelik çeşitli katkılar sağlıyor. Sayıda emeği geçen tüm yazarlarımıza, hakemlerimize ve teknik ekibimize içten teşekkürlerimizi sunuyoruz. Keyifli okumalar diliyor, gelecek sayılarda buluşmak üzere, güzel bir yaz mevsimi geçirmenizi temenni ediyoruz.

* Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, ilgi.kaya@deu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-1764-1408

Editorial**Editorial**

İlgi ATAY KAYA*

Architecture and urban planning disciplines strive, on the one hand, to preserve and sustain existing spatial fabrics, and on the other, to renew and transform themselves through the opportunities offered by rapidly developing technologies. This dual progression takes place in the research and debates within architecture and planning. Particularly in recent years, digital technologies such as virtual and augmented reality have opened up new horizons in a wide range of areas, from design practices to the preservation of urban memory.

Our current issue reflects this transformation, focusing on both technological innovations and ongoing societal and environmental sensitivities. Timeless themes such as the structural elements of society, the protection of the natural environment, and the preservation of traditional features within the built environment hold a significant place in the content of this issue.

This new issue presents five articles that contribute to the fields of architecture and urban planning. In the first article, titled "The Role of Certification Systems in Sustainable Housing Production: An Analysis on LEED and GSB and Hep İstanbul Project", Sadık Akşar, Murat Taş, and Nilüfer Taş discuss the function of certification systems in environmentally friendly architectural practices and their impact on sustainable building production. The second article is "The Discovery of Arap Han's Lost Memory Through Augmented Reality" by Naciye Esen Özay and Sadık Tumay. The authors offer an innovative model for revitalizing spatial memory by animating old photographs using augmented reality technologies, based on their research conducted in İzmir. The third article, "Bibliometric Analysis of Virtual Space Concepts and Contemporary Technological Applications in Architecture", authored by Ayten Sümeyra Ünsaçar and Özlem Demirkan, explores the relationship between architecture and concepts such as virtual reality, cyberspace, blockchain, NFT, and the metaverse. In the fourth article, titled "Thematic Content Analysis of International and National Action Plans for the Identification of Child-Friendly City Parameters", Nurdan Çağla Çamaş and Gözde Ekşioğlu Çetintahra compile a comprehensive set of parameters that can be used in the preparation of child-friendly urban action plans through an extensive review of national and international documents. The final article, "An Assessment of Observational Damage Detection in Load-Bearing Systems of Traditional Stone Structures in Mardin: The Case of Milli Complex", by Nursen Işık and Muhammed Çuha, develops recommendations for the sustainable restoration and preservation of both the studied structure and similar traditional stone buildings.

In short, this issue provides a diverse range of contributions for readers interested in topics such as housing production, digital technologies, preservation of urban memory, child-friendly urbanism, and the conservation of traditional architecture. We sincerely thank all our authors, reviewers, and technical team for their valuable contributions. We wish you a pleasant reading experience and a beautiful summer season, and look forward to meeting again in our upcoming issues.

* Assoc. Prof. Dr., Dokuz Eylül University, Faculty of Architecture, Department of City and Regional Planning, ilgi.kaya@deu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-1764-1408